

Nimimerkki " Taipaleen ristikö? "

11. 2.

Taipaleen ristikö ?

68/70

Marraskuisessa yössä täydenkuun aikana näki neljä miestä kangas-
tuksen; Taipaleen ristikö..... ?

Oli marraskuun puoliväli 1939. Joukko-osastoni oli väliai-
kaisesti majoitettuna Pyhäjärven myllykylän kansakoululle. Kuuluin silloin JR 30:een, Sorrin pataljoonan kuudenteen komppaniaan....

Yleisen kertausharjoituksen alkuaikana olimme olleet Sakkolan
kiviniemessä ja siirtyneet sieltä lokakuun lopussa Pyhäjärven ylö-
järvelle. Joukkueemme, joka oli komppanian neljäs, oli majoitettu
Antti N O L O N taloon. Kuuluin puolijoukkueeseen, joka sijoittui
Antin pirttiin. Toinen puolikas oli veljen puolella rakennuksen
toisessa päässä.

Tämä karjalaisperhe jonka elintilaa uhkaava sota varjosti,
oli ystävällisyydessään ja vieraanvaraisuudessaan unohtumaton.
Joukkueen puolikkaassa oli sentään lähes parikymmentä miestä ja
tämän oli luullut vaikeuttavan talonväen elämää tuntuvasti.
Kuitenkin he kohtelivat meitä kuin oman talon väkeen ~~kuuluvina~~
~~kuuluvina~~ kuuluvina. Tuo pariviikkoinen ~~kuoli~~, jonka talossa ~~asui~~
asui ~~me~~, painui mieleeni muistorikkaasti, ~~me~~ Heissä oli jotain
suurta nöyryyttä ja uskoa jolla asennoiduttiin poikkeuksellisiin
olosuhteisiin ja tulevaan suureen tuntemattomaan....

Olimme siis olleet jo melkein viikon majoitettuna koululle,

kun kohtalokkaan ristin kangastus alkoi saada konkreettisia muotoja.....

Oli lauantainen puolipäivä. Meitä oli pari kaverusta liikkeellä maantiellä kansakoulun lähetyvillä. Nolon Antti-isäntä oli hevosi-
neen palaamassa kylältä kotiin, kun tapasimme ja pysähdyimme tarinaa turisemaan. Tuntui mukavalta saada kuulla talon kuulumisista tuon mainion miehen kertomana. Erotessamme hän kutsui meidät illalla saunomaan ;

- Tulkaa työ pojat nyt meile saunaa. Myö lämmitettää nyt hyväst sauna. Se saattaa olla vaikk viimeine kerta , ko haastavat ett jos siit se sota tulloo.. saattaa täst joutua sinne evakkoo....
Antin poistuttua jäin katsomaan hänen jälkeensä.... - tuo mies tiesi mitä oli tulossa...

Olimme poistumiskiellossa koululta mahdollisten yllätyslähtöjen varalta. Antin kehoitus painoi kuitenkin vaaassa enemmän ja päätimme käyttää tilaisuutta hyväksemme, toista kertaa ei ehkä enää tulisi..

Illalla meitä lähtikin viisi poikaa Antin saunakavereiksi.
.... viisi miestä - neljä ristiä...

Mukana olivat Alik. Viljo AHO, sotamiehet Eino PUUSTINEN, Onni SIEVÄLÄ, Taito LAMPINEN ja allekirjoittanut.

Tarkoituksenamme oli käydä vain pikaisesti saunassa, ettei mitään merkittävää ehtisi poissaollessamme tapahtumaan. Saunoimmekin nopeasti "hyväst lämmitetyt" saunassa ja pistäydyimme hetkiseksi pirttiin haastelemaan talonväen kanssa. Noiden hauskojen ihmisten kanssa jutellessa aika luiskahti huomaamatta. Illan mittaan meille tarjottiin saunaa ja voileipiä. Tunnelma oli lämmin. Poikkeukselliset olosuhteet olivat heittäneet meidät eri puolilta suomea kotoisin olevat miehet tähän karjalaiseen kotiin, jota nyt ukkasi evakkotie...

Huomasin muidenkin poikien olevan allapäin ja samalla aaltopi-tuudella kanssani. Oli tähes puoliyö jättäessämme Antin talon taaksemme. Ilma oli kirkas. Oli täydenkuun aika. Pieni pakkanen oli ko-pertanut maantien jäähän. Kuu paistoi lähes vastoin kulkusuuntaamme. Äskeinen väikkyi vielä miesten mielessä, se palautti mieleen kodin ja rakkaat omaiset. Kuljimme mielet herkistyneinä ja vaiteliaina, päät painuksissa...

- Katsokaa pojat kuinka on komea risti tuon kuun päällä -, sanoi PUUSTISEN Eino oudon pingoittuneesti. Käännyimme kaikki katsomaan loimottavaa kuuta. Se vaikutti aavemaiselta. Muutkin myönsivät nä-kevänsä ristin. - On j-lauta komea, totesi joku. Alikersantti AHO sanoi näkevänsä sen kirkkaampana kuin itse kuun. Minä en nähnyt mitään. Luulinkin ensin poikien piruuksissaan väittävän sellaista. Aikamme väiteltyämme rupesin uskomaan poikien olevan tosissaan,

he näkivät todella ristin lankeavan kuun ylitse. Tämän tajutessani minussa sävähti ilkeästi rinnassa, sillä vaikka tarkkailin tuota planeettaa, en saattanut havaita siinä mitään erikoista ristin muotoa. -Olisiko se enne.....sota siitä tulee....

Pojat olivat vaiti pienen pilven peittäessä kuun. Tunnelma pirstoutui, keskustelu virisi jälleen ja koko episodi unohtui.

~~PAIKATTAAN KOKOILUXXIXXXIXSIXXXÄXXKIKKIXXKXXKSSXX~~

Matka jatkui. ^{La}Pasimme koululle, jossa kaikki oli kunnossa. ~~Piisari~~

Tuo saunamatkan näky vaivasi minua jonkin aikaa, mutta rutiininomainen elämä koululla jatkui ja unohdin koko jutun... kunnes
SYTTYI TALVISOTA.

Ensimmäinen vastaisku joulukuun alussa. Tuoni vieraili saunaporukassamme. Täysosuma kranaatista. Surmansa sai alikersantti AHO.

Oli joulukuun 17 päivän ilta. Sirpalesuojaa ajatellen olimme kaivamassa telttaa maahan... Räjähdyk. Täysosuma. Maailma tuntui hajoavan kappaleiksi. Laivatykin Laatokalta ampuma kranaatti kylvi kuolemaa. Välittömästi kaatui neljä miestä. Kuusi haavoittui vaikeasti. Ääin kuin ihmeen avulla ehjäksi ja voin vain todistaa miltä tuntuu, kun kahdeksantuumainen räjähtää niinkin pienellä ~~ainalla~~ etäisyydellä kuin teltanpohja on.

Kun olin selviytynyt räjähdysten jälkeen montun reunalle näin edessäni kolmen saunakaverini silpoutuneet ruumiit. Oli riipaisevaa todeta näin käyneen, siis sittenkin...- ajattelin, nythän pojat olivat saaneet ristinsä...

Olen monasti jälkeempäin ajatuksissani pohdiskellut tuota

ennettä silloin joulukuisena marraskuun iltana 1939... oliko
sitä...vai oliko se puhdas sattuma.....

Nimimerkki Taipaleen ristikö:

tekijä : Arvi Etelämäki, teht. työ.

sot. arvo alikersantti

os. MÄNTTÄ, Salovius puh. Häkkinen 477